

مستند شهید شیخ محمد تولایی

آیت الله شیخ علی رضایی تهرانی

پردیس سینمایی هویزه

۱۴۰۰/۱۲/۰۸ هجری شمسی

۱۴۴۳/۰۷/۲۵ هجری قمری

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

«الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَآلِهِ وَاللَّعْنُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَعْدَاءِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ لِقَاءِ اللَّهِ؛»

«قال الله تعالى في محكم كتابه الكريم: وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أحيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ؛»

«قال رسول الله صلى الله عليه وآله: إِنَّ فَوْقَ كُلِّ بِرٍّ بِرٌّ حَتَّى يُقْتَلَ الرَّجُلُ شَهِيدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ {وَفَوْقَ كُلِّ عُفُوٍّ عُفُوًّا حَتَّى يُقْتَلَ الرَّجُلُ أَحَدًا وَالِدَيْهِ ۲}.»

سالروز شهادت باب الحوائج إلى الله امام همام موسی بن جعفر (سلام الله علیه) را خدمت همه عزیزان تسلیت عرض می کنم ان شاء الله در مثل چنین روزی زائر قبر منورش بوده باشیم به برکت صلوات بر محمد و آل محمد (صلی الله علیه وآله وسلم).

فرصت من بسیار کوتاه است و سخن گفتن از شخصیت شهید شیخ محمد تولایی نیاز به زمان بیشتری دارد. برخی از نکاتی که از نزدیکی و خانواده ایشان شنیده ام یا خود ناظر و حاضر بوده ام خدمت عزیزان تقدیم می کنم و چون برنامه تکریم از خانواده نیز هست زمان کوتاهی می توانم سخن بگویم. ویژگی های شهید تولایی را در مستندی که پخش شد مشاهده نمودید. بخشی از این ویژگی ها نیاز به تکمیل و تبیین و بخشی از آن ها بیان نشد که خدمت سروران خودم عرض می کنم؛

۱. اول، ویژگی اول اخلاص شهید محمد تولایی بود و سعی داشت برای خدا کار کند؛ معمولاً علمای علم اخلاق فرموده اند: یک پایه اخلاص کتمان است و ایشان بخشی از کارهای خیرش پس از شهادتش تازه فهمیده شد! و این نشانگر اخلاص است. در زندگی اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) نیز این چنین بوده است که وقتی از دنیا می رفتند بسیاری از خانواده ها می فهمیدند که آن کسی که شبانگهان به آنها رسیدگی می کند؛ مثلاً امام سجاد یا امام صادق یا امام رضا (علیهم السلام) است و این نشانگر اخلاص است.

۲. دوم، بذول، جواد و دست و دلباز بودن است؛ او می بخشید و دست می گرفت. شاید این نکته در زندگی این شهید برجسته باشد که ایشان روزه استیجاری می گرفت و با روزه استیجاری به دیگران کمک می کرد با اینکه گرفتن روزه واجب برای ما سخت است چه رسد به روزه استیجاری! من روزه استیجاری بگیرم و به دیگری به صورت قرض الحسنه یا بلاعوض بدهم نشانگر نهایت ایثار و بذول بودن است.

۳. سوم، مرحوم تولایی بسیار بشاش و دائم التبسم بود؛ ولی از محور حق خارج نمی شد و این دستوری است که در دین نیز تأکید شده است؛

۴. چهارم، بسیار به راهی که انتخاب کرده بود اعتقاد داشت؛ مسیر طلبگی را با تمام زحمات و احیاناً توهین هایی که دارد از بن دندان پذیرفته بود.

۵. پنجم، اهل گذشت، عفو و بخشش بود؛ هم اکنون در مستند ایشان مشاهده نمودید که برادر ایشان نقل کردند از ایشان که اگر من از بیمارستان بیرون بیایم خودم ضارب خودم را می‌بخشم.
- انسان یاد جمله امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) می‌افتد که حضرت فرمودند: «إِنَّ أَبَقَ فَأَنَا وَوَيْ دَمِي {وَإِنْ أَفَنَ فَالْفَنَاءُ مِيعَادِي وَإِنْ أَعْفُ فَالْعَفْوُ لِي قُرْبَةٌ وَلَكُمْ حَسَنَةٌ} ۳». اگر باقی ماندم می‌بخشم و اگر باقی نماندم شما می‌توانید فقط «ضربة بضربة» {قصاص کنید}.
۶. ششم، فراوان به تبلیغ دین اهمیت می‌داد؛ از نزدیکان ایشان شنیدم که مکانی برای تبلیغ دین رفته بودند هیچ پاکت و پولی به ایشان داده نشده بود و دو سال پیاپی دیگر به همان مکان رفته بودند.
- این مقدار اهمیت به تبلیغ داشتند که عمده در آن این است که حرف دین به مردم برسد و زمانی که رسید مهم نیست که در قبال آن چیزی باشد یا نباشد.
۷. هفتم، در تبلیغ هدف‌گذاری بر کودک و نوجوان داشت؛ «{عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: بَادِرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَكُمُ إِلَيْهِمُ الْمُرْجَةُ} ۴».
- اهل بیت (علیهم‌السلام) فرمودند دشمن در صدد آن است که کودک و نوجوان شیعه را نابود کند پس بجنید و الا فرقه‌های منحرف فرزندان شما را می‌ربایند. این شهید برای کار تربیتی بر کودک و نوجوان تقریباً کار تخصصی کرده بود؛ بلکه در برهه‌ای احساس کرد که ناشنوایان یعنی محتاجان به زبان اشاره مبلغ دینی ندارند رفت و زبان اشاره را یاد گرفت و برای ایشان شروع به کار کرد و مرتب غصه می‌خورد که چرا این‌گونه افراد این مقدار از نظر دینی عقب هستند.
۸. هشتم، شهید محمد تولایی اهل سیر و سلوک، مناجات و خلوت بود؛ در گوشه حیاط منزل خود اتاقی برای خود درست کرده بود و خلوت خود را آنجا می‌گذراند.
۹. نهم، اهل تهجد و نماز شب بود؛ خانواده ایشان گفتند یک شب اگر برای نماز شب خواب می‌ماند در آن روز ناراحت و اذیت بود که چرا دیشب خواب مانده است.
۱۰. دهم، بسیار حسینی بود؛ هفت بار به کربلا مشرف شده بود.
۱۱. یازدهم، به دنبال خدمت به زائر اباعبدالله (علیه‌السلام) بود؛ در سفری که با خانواده رفته بودند محل استقرارشان مناسب نبود و هوا خیلی گرم بود گفته بودند که تهیه یخ با من! و برای این کار گاهی چند روز باید مسافتی طولانی را طی می‌کرد تا یخ تهیه کند و زائران اباعبدالله علیه‌السلام تشنگی نشکنند یا آب گرم ننوشند.
۱۲. دوازدهم، بسیار عاشق شهادت بود؛ یکی از دعاها همیشه او این بود که در راه خدا شهید شود که همان جمله پیغمبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) است: «إِنَّ فَوْقَ كُلِّ رِبٍّ رِبًّا حَتَّى يُقْتَلَ الرَّجُلُ شَهِيدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۵»، بالای هر خوبی، خوبی است تا برسد به شهادت.
۱۳. سیزدهم، بسیار شیفته شهیدان بود؛ پنج بار مسیر راهیان نور را رفته بود؛ کتاب‌های مورد مطالعه خود و خانواده‌اش کتاب‌های شهدا بود.
۱۴. چهاردهم، ساده‌زیست بود؛ دنبال تکاثر، تجمل و رفاه نبود. ماشین سواری او که در همان شهید شد مشخص است و زندگی او نیز که بنده خبر دارم بسیار سعی بر ساده‌زیستی داشت.
۱۵. پانزدهم، با مرام بود و در مقام رفاقت کم نمی‌گذاشت؛ دوستان او در شهادتش سوختند؛ چون با همه ساخته بود و برای رفاه آن‌ها زحمت کشیده بود.
۱۶. شانزدهم، کیس و زرنگ بود؛ به همین دلیل طلبگی، مدرسه ممتاز، رفقا و اساتید خوب انتخاب کرد؛ زیرا «الْمُؤْمِنُ كَيْسٌ {عَاقِلٌ} ۶».

۱۷. هفدهم، در امر به معروف و نهی از منکر جدی بود؛ دوستان و خانواده‌اش گفتند اگر با اتوبوس بین شهری به سفر می‌رفت و راننده موسیقی پخش می‌کرد تذکر می‌داد و جدی بود و اگر راننده گوش نمی‌داد پیاده می‌شد و باقی مسیر را با ماشین دیگری می‌رفت. این اهتمام به امر به معروف و نهی از منکر است.

۱۸. هجدهم، اهل نصح بود؛ برادرخانم ایشان می‌گفتند: ایشان ما را نصیحت می‌کرد که درس بخوانید و قدر لباس روحانیت را بدانید.

۱۹. نوزدهم، بسیار در مسائل لازم صریح بود؛ جلوی خودت حرف می‌زد و پشت سر چیزی نمی‌گفت.

۲۰. بیستم، شجاع بود و در راه خدا از چیزی هراس نداشت؛

۲۱. بیست و یکم، مهمان‌نواز بود؛ معمولاً سفره او بر پا بود؛ اگر خانواده به بیرون شهر می‌خواستند بروند به بنده گفتند که غذا را درست می‌کرد و می‌رفت دیگران را نیز سوار ماشین خود می‌کرد و برای مهمانی می‌برد.

۲۲. با این صفات در روایات باید زندگی کنیم.

بیست و دوم، به پدران سه‌گانه خود احترام می‌گذاشت؛ «أبِ وَوَلَدِکَ، أَبِ زَوْجِکَ وَأَبِ عِلْمِکَ»؛ با پدر، پدرخانم و استاد با احترام رفتار می‌کرد.

هم اکنون مدیر مدرسه علمیه‌ای که ایشان در آن درس می‌خواندند کنار بنده نشسته بودند پرسیدم آیا از وضعیت طلبگی ایشان در درس، بحث و تعامل در مدرسه از او راضی بودید؟ فرمودند: بله، راضی بودیم.

۲۳. بیست و سوم، اهل طنز بود؛

۲۴. بیست و چهارم، به لباس روحانیت احترام می‌گذاشت؛ عمامه را می‌بوسید سپس بر سر می‌گذاشت.

مادرخانم ایشان در بیمارستان امدادی به عیادت ایشان رفتند و گفتند پرستارها شکایت کردند که ایشان نمی‌گذارد که مسکن به ایشان تزریق کنیم!

پرسیدم چرا نمی‌گذارید؟!

پاسخ دادند که من گناه زیاد کردم می‌خواهم کمی درد بکشم؛ بلکه گناهانم کمی کاسته شود! سپس خوانده بود:

در مسلخ عشق جز نکو را نکشند {روبه صفتان زشت خو را نکشند}
 اگر عاشق صادقی ز کشتن مگریز {مردار بود هر آنکه او را نکشند}

به ایشان گفته بودند که بزرگان در برابر پزشک تسلیم بودند پس بگذارید که ایشان کارشان را بکنند و ایشان پذیرفته بود که از آن به بعد نسبت به داروها عکس‌العمل نداشته باشد. بعد برای ایشان خوانده بودند:

شهیدان زنده‌اند الله اکبر!

گفته بود شعار می‌دهید یا شعر می‌خوانید!

در همان لحظات نیز حالت طنز خود را حفظ می‌کرد.

یک نکته را باید تذکر بدهم این است که در پرونده شهادت شهید شیخ محمد تولایی شخص مقام معظم رهبری ورود کردند و به دوستان اطلاعاتی و امنیتی تذکری دادند که مسئله جدی گرفته شود و به خصوص پس از این تذکار دوستان واقعاً تلاش کردند و از معدود پرونده‌هایی که در پشت‌صحنه کار عظیمی برای کشف آن انجام شد؛

پرونده شهادت شهید محمد تولایی بود که نوزده سناریو نوشته شد و بر تک‌تک آنها بحث شد و چندین هزار پیامک، ایمیل، عکس و فیلم، بخش به بخش تحلیل شد و کسانی که درگیر این پرونده بودند ماه‌ها نخواستند.

ما نیز تشکر می‌کنیم از مقام معظم رهبری و نیز از تمام کسانی که در این پرونده زحمت کشیدند.

شیخ محمد تولایی را شهید می‌دانیم و ان‌شاءالله قاتل او دستگیر خواهد شد با اینکه او از نظر شخصی بخشیده است؛ ولی بخش جرم اجتماعی او وجود دارد و پرونده مفتوح است و پلیس بین‌الملل بسیار به فکر است البته پرونده‌هایی داریم که بیست سال طول کشیده است تا کشف قاتل شده است.

امیدواریم روح آن بزرگ در آن دنیا دستگیر ما باشد و ما نیز در راه او که راه اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم‌السلام) است ثابت قدم باشیم.

به روح مطهر آن شهید هدیه کنید «رحم‌الله من قرأ الفاتحة مع الصلوات»؛

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ»

فهرست منابع

۱. سوره آل عمران، آیه ۱۶۹.
۲. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، مسترحمی، هدایت‌الله، غفاری، علی‌اکبر، بهبودی، محمدباقر، مصباح یزدی، محمدتقی، محمودی، محمدباقر، خراسان، محمد مهدی، و دیگران. ۱۴۰۳. بحار الأنوار. ۱۱۱ ج. بیروت - لبنان: دار إحياء التراث العربی، ج ۷۱، ص ۸۳.
۳. غفاری، علی‌اکبر، کلینی، محمد بن یعقوب، و آخوندی، محمد. ۱۳۶۳. الکافی. ۸ ج. تهران - ایران: دار الکتب الإسلامیة، ج ۱، ص ۲۹۹.
۴. غفاری، علی‌اکبر، کلینی، محمد بن یعقوب، و آخوندی، محمد. ۱۳۶۳. الکافی. ۸ ج. تهران - ایران: دار الکتب الإسلامیة، ج ۶، ص ۴۷.
۵. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، مسترحمی، هدایت‌الله، غفاری، علی‌اکبر، بهبودی، محمدباقر، مصباح یزدی، محمدتقی، محمودی، محمدباقر، خراسان، محمد مهدی، و دیگران. ۱۴۰۳. بحار الأنوار. ۱۱۱ ج. بیروت - لبنان: دار إحياء التراث العربی، ج ۷۱، ص ۸۳.
۶. علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، آمدی، عبدالواحد بن محمد، و رجایی، مهدی. ۱۴۱۰-۱۹۹۰. غرر الحکم و درر الکلم: مجموعه من کلمات و حکم الإمام علی علیه السلام. ۱ ج. قم - ایران: دار الکتب الإسلامیة، ص ۴۴.
۷. دیوان اشعار خاقانی، رباعیات، رباعی شماره ۱۰۸.